

การประยุกต์ใช้ทฤษฎีการดูแลตนเองของโอเรมร่วมกับการใช้การจัดการรายกรณีในการ
ป้องกันการเกิดซ้ำของภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำในผู้สูงอายุโรคเบาหวาน

ฉัตรพร วัฒนบุญ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)
สาขาวิชาเอกการพยาบาลสาธารณสุข
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2554

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

การประยุกต์ใช้ทฤษฎีการดูแลตนเองของโอเรมร่วมกับการใช้การจัดการรายกรณีในการป้องกันการเกิดซ้ำของภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำในผู้สูงอายุโรคเบาหวาน

THE APPLICATION OF OREM THEORY WITH CASE MANAGEMENT FOR PREVENTION RECURRENT HYPOGLYCEMIA IN ELDERLY

จุติพร ถนอมบุญ 4936282 PHPH/M

วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกการพยาบาลสาธารณสุข

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: พิมสุภาวี่ จันทนะ โสคติ, Ph.D., พัชรพร เก็ดมมงคล, Ph.D., ขวัญใจ อำนวยศักดิ์ชื้อ, Ph.D.

บทคัดย่อ

โรคเบาหวานชนิดที่ 2 เป็นโรคที่พบในผู้สูงอายุได้มากและเป็นปัญหาที่สำคัญของสาธารณสุขไทย ภาวะแทรกซ้อนเฉียบพลันของโรคเบาหวานที่เกิดขึ้นได้บ่อยและมีอันตรายต่อชีวิตคือ การเกิดภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำซึ่งเป็นภาวะที่สามารถป้องกันการเกิดได้ การวิจัยกึ่งทดลองครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการดูแลตนเองของโอเรมร่วมกับการใช้การจัดการรายกรณีเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อป้องกันหรือลดการเกิดภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำในผู้สูงอายุโรคเบาหวานที่บ้าน โดยการเสริมสร้างความรู้เรื่องโรคเบาหวาน และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมดูแลตนเองในเรื่องการรับประทานอาหาร การออกกำลังกาย การรับประทานยาหรือฉีดยา และการดูแลสุขอนามัยทั่วไป กลุ่มผู้ร่วมวิจัยเป็นผู้สูงอายุโรคเบาหวานที่มาพักรักษาด้วยเรื่องภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ ที่หน่วยอุบัติเหตุ-ฉุกเฉิน โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ จำนวนผู้เข้าร่วมการวิจัย 30 ราย ระยะเวลาในการศึกษา 12 สัปดาห์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ก่อนและหลังการวิจัย ทำการดำเนินการวิจัยโดยใช้ทฤษฎีการดูแลตนเองของโอเรมในการให้การพยาบาลแบบสนับสนุนและให้ความรู้โดยใช้การสอนเป็นรายบุคคลร่วมกับการใช้ภาพพลิก วิดีทัศน์ และปฏิทินชีวิตพิชิตโรคเบาหวาน ร่วมกับการใช้การจัดการรายกรณี โดยการเยี่ยมบ้านและให้การดูแลแบบสหสาขาวิชาชีพเพื่อให้เหมาะสมกับผู้เข้าร่วมวิจัยในแต่ละราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Dependent t-test และ Paired t-test

ผลการวิจัยพบว่า หลังการวิจัยกลุ่มผู้สูงอายุโรคเบาหวานที่เข้าร่วมการวิจัยมีคะแนนเฉลี่ยความรู้เรื่องโรคเบาหวาน ระดับความรู้ และพฤติกรรมดูแลตนเองของผู้ป่วยสูงอายุโรคเบาหวานมีคะแนนเฉลี่ยภายหลังการวิจัยสูงกว่าก่อนการวิจัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < .001$) และระดับน้ำตาลสะสมในเม็ดเลือดแดงมีค่าเฉลี่ยของระดับน้ำตาลลดลงกว่าก่อนการวิจัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < .001$) ส่วนระดับความพึงพอใจในการให้การพยาบาลมีคะแนนอยู่ในระดับดีมากในทุกขั้นตอนการดูแล

จากผลการวิจัยนี้ จึงสนับสนุนว่าการจัดโปรแกรมการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการดูแลตนเองของโอเรมร่วมกับการใช้การจัดการรายกรณีเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อป้องกันหรือลดการเกิดภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำในผู้สูงอายุโรคเบาหวานสามารถช่วยเพิ่มความรู้ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมดูแลตนเอง พร้อมทั้งยังทำให้ค่าน้ำตาลสะสมในเม็ดเลือดแดงลดลง และยังทำให้ผู้สูงอายุโรคเบาหวานที่เข้าร่วมการวิจัยเกิดความพึงพอใจในการให้การพยาบาลสูงขึ้น รวมทั้งสามารถทำให้ผู้สูงอายุมีการดูแลตนเองเกี่ยวกับโรคเบาหวานได้อย่างมีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

คำสำคัญ: ผู้ป่วยสูงอายุโรคเบาหวาน / ภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ / ทฤษฎีการดูแลตนเองของโอเรม / การจัดการรายกรณี

THE APPLICATION OF OREM THEORY WITH CASE MANAGEMENT FOR
PREVENTION RECURRENT HYPOGLYCEMIA IN ELDERLY

THITIPORN THANOMBOON 4936282 PPH/M

M.Sc. (PUBLIC HEALTH) MAJOR IN NURSING

THESIS ADVISORY COMMITTEE : PIMSUPA CHANDANASOTTHI, Ph.D.,
PATCHARAPORN KERDMONGKOL, Ph.D., KWANJAI AMNATSATSUE, Ph.D.

ABSTRACT

Type 2 Diabetes mellitus is commonly found in the elderly and is an important public health problem in Thailand. One of the acute life-threatening complications of diabetes is hypoglycemia. Appropriate patient self-care is one important factor in reducing to reduce the incidence of this preventable complication.

The objective of this research is to analyze the effects of the application of Orem's Self-care Applied Theory with a case management program to prevent severe hypoglycemic episodes in elderly diabetic patients.

The sample included thirty diabetic elderly patients with hypoglycemia who visited the Emergency Department (ED) of King Chulalongkorn Memorial Hospital during a 12-week period. The data was collected by interview before and after the application of Orem's Self-care Applied Theory with case management of the individuals using videos, flow charts, diabetes calendars, home visits, and multidisciplinary care. The percentage, standard deviation, dependent t-test, and paired t-test were used for statistical analysis.

The participants significantly had an average post-implementation knowledge of the disease, and self-care behavior scores higher than that of the pre-implementation stage (p -value < 0.001). The mean level of glycosylated hemoglobin (HbA1C) was also significantly lower (p -value < 0.001). The satisfaction scores increased in all care processes.

Orem's Self-care Applied Theory with case management program can be effectively utilized as a guide to prevent severe hypoglycemia in elderly diabetic patients. It can also enhance knowledge and change in self-care behaviors as well as reduce HbA1C and improve patient care satisfaction.

KEY WORDS: DIABETES MELLITUS / HYPOGLYCEMIA / OREM SELF-CARE THEORY /
CASE MANAGEMENT

191 pages